

১৯৬০, জুলাই ২৭

আয়কৰ আয়ুক্ত, পঞ্জাৰ

বনাম

শ্ৰী ঠাকুৰ দাস ভাৰ্গৱ, অধিবক্তা, হিচাৰ

(এছ.কে. দাস, এম. হিদায়াতুল্লাহ আৰু জে.চি. শ্বাহ, জে.জে)

আয়কৰ- পেছাদাৰী উপাৰ্জন- গ্ৰাহকৰ দাতব্য প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে ধন পৰিশোধ কৰাৰ চৰ্তত গোচৰ গ্ৰহণ কৰা উকীল- উকীল আৰু দাতব্য ন্যাসক পৰিশোধ কৰা ধন- প্ৰাপ্ত পৰিমাণ টো পেছাদাৰী উপাৰ্জন হয় নে নহয়।

মূল্যায়নকাৰী/কৰদাতা, এজন অধিবক্তা, এই চৰ্তত এটা গোচৰ গ্ৰহণ কৰিছিল যে গ্ৰাহকসকলে তেওঁক দাতব্য উদ্দেশ্যৰ বাবে ৪০,০০০ টকা প্ৰদান কৰিব আৰু তেওঁ সেই ধনেৰে এটা ৰাজহুৱা দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰিব। গ্ৰাহকসকলে মূল্যায়নকাৰী/কৰদাতাক ৩২,৫০০ টকা দিছিল আৰু তেওঁ তাৰ সৈতে এটা ন্যাস সৃষ্টি কৰিছিল। মূল্যায়নকাৰী/কৰদাতাজনে দাবী কৰিছিল যে উক্ত পৰিমাণৰ ৩২,৫০০ টকা তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন নহয় কিয়নো পৰিমাণটো তেওঁক ন্যাসৰ বাবে দান দিয়া হৈছিল।

ধৰি ৰাখিছিল যে উক্ত পৰিমাণটো মূল্যায়নকাৰী/কৰদাতাৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন আছিল আৰু আয়কৰৰ বাবে দায়বদ্ধ আছিল। যেতিয়া এই ধন মূল্যায়নকাৰী/কৰদাতাক পৰিশোধ কৰা হৈছিল তেতিয়া ন্যাসৰ প্ৰকৃতিৰ ওপৰত কোনো বিশ্বাস বা বাধ্যবাধকতা সৃষ্টি কৰা হোৱা নাছিল। যিসকল গ্ৰাহকে ধন পৰিশোধ কৰিছিল তেওঁলোকে কোনো বিশ্বাস সৃষ্টি কৰা নাছিল বা মূল্যায়নকাৰী/কৰদাতাৰ ওপৰত আইনীভাৱে বলবৎ কৰিব পৰা কোনো বাধ্যবাধকতা আৰোপ কৰা নাছিল। মূল্যায়নকাৰীয়ে প্ৰাপ্ত কৰাৰ সময়ত ধনখিনি তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন আছিল যদিও তেওঁ আগতে প্ৰাপ্ত কৰাৰ সময়ত ধনৰ পৰা এটা দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰাৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল। মূল্যায়নকাৰীয়ে তেওঁক পৰিশোধ কৰা মাচুলৰ পৰা এটা ন্যাস সৃষ্টি কৰাৰ নিজা স্বেচ্ছামূলক আকাংক্ষাই ন্যাস বা আইনীভাৱে বলবৎ কৰিব পৰা বাধ্যবাধকতা সৃষ্টি কৰা নাছিল।

ৰাজা বেজয় সিং দুধুৰিয়া বনাম আয়কৰ আয়ুক্ত, বেংগল, [১৯৩৩] ১ আই.টি.আৰ. ১৩৫, উল্লেখ কৰা হৈছে।

দেৱানী আপীল/আবেদন অধিকাৰক্ষেত্ৰ : ১৯৫৫ চনৰ দেৱানী আপীল/আবেদন নং ২৩৬।

১৯৫৩ চনৰ ৩ আগষ্ট তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা দেৱানী প্ৰসংগ নং ৭/১৯৫২-ত পঞ্জাৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আপীল।

এম.চি. চেতলৱাড়, ভাৰতৰ মহান্যায়বাদী, কে.এন. ৰাজাগোপাল সান্থী আৰু ডি. গুপ্তা, আপীলকাৰীৰ বাবে।

উত্তৰদাতাৰ বাবে এন.চি. চেটাৰ্জী আৰু এছ.কে. চেখৰী।

১৯৬০, জুলাই ২৭। ন্যায়ালয়ৰ ৰায় টো ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হৈছিল-

এছ. কে. দাস জে- এইটো পাঞ্জাৰ ৰাজ্যৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়ে তেতিয়াৰ চিমলাত বহা ভাৰতীয় আয়কৰ আইন ১৯২২-ৰ ধাৰা ৬৬ এ-ৰ উপ ধাৰা ২-ৰ অধীনত প্ৰদান কৰা সক্ষমতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰৰ ওপৰত কৰা এক আবেদন। প্ৰমাণপত্ৰখন ১৯৫৩ চনৰ ২৮ ডিচেম্বৰ তাৰিখৰ, আৰু ইয়াত আপীলকাৰী পাঞ্জাৰৰ আয়কৰ আয়ুক্তৰ দ্বাৰা কৰা আবেদনত মঞ্জুৰ কৰা হৈছিল। প্ৰাসঙ্গিক তথ্যবোৰ চমুকৈ তলত কোৱা হৈছে।

১৯৪৬-৪৭ বৰ্ষৰ বাবে, হিচাৰৰ অধিবক্তা আৰু আমাৰ আগত উত্তৰদাতা পণ্ডিত ঠাকুৰদাস ভাৰ্গৱক ১৯৪৫-৪৬ খতিয়ান বৰ্ষত মুঠ ৫৮,৪৭৫/- টকাৰ মূল্যাঙ্কন যোগ্য উপাৰ্জনৰ ওপৰত আয়কৰ মূল্যাঙ্কন কৰা হৈছিল। এই পৰিমাণটোত ফাৰুখনগৰ গোচৰ হিচাপে জনাজাত এটা গোচৰত অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলক ৰক্ষা কৰাৰ বাবে উত্তৰদাতাই জুলাই, ১৯৪৫ ত প্ৰাপ্ত কৰা বুলি কোৱা ৩২,৫০০/- টকাৰ পৰিমাণ অন্তৰ্ভুক্ত আছিল। মূল্যায়নকাৰীজনে দাবী কৰিছিল যে উক্ত পৰিমাণৰ ৩২,৫০০/- টকা তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জনৰ অংশ নহয়, কিয়নো পৰিমাণটো তেওঁক ন্যাসৰ বাবে দান দিয়া হৈছিল। মূল্যায়নকাৰীৰ এই দাবী আয়কৰ বিষয়াই গ্ৰহণ কৰা নাছিল, বা আপীল সহকাৰী আয়ুক্তৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা হোৱা নাছিল যিয়ে আয়কৰ বিষয়াৰ আদেশৰ পৰা আপীলটো শূন্যছিল। এই দুয়োজন বিষয়াই কৈছিল যে মূল্যায়নকাৰীয়ে তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন হিচাপে ৩২,৫০০/- টকা ৰ পৰিমাণ লাভ কৰিছিল আৰু মূল্যায়নকাৰীয়ে পিছত ৬ আগষ্ট, ১৯৪৫ তাৰিখৰ ন্যাসৰ এটা দলিলৰ দ্বাৰা সৃষ্টি কৰা ন্যাসটোৱে মূল্যায়নকাৰীৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন হিচাপে প্ৰাপ্তিৰ প্ৰকৃতি বা চৰিত্ৰ সলনি কৰা নাছিল; তেওঁলোকে আৰু কৈছিল যে মূল্যাঙ্কনকাৰীক ধন পৰিশোধ কৰা ব্যক্তিসকলে মূল্যাঙ্কনকাৰীৰ ওপৰত বাধ্যতামূলক ন্যাসৰ প্ৰকৃতিত কোনো বিশ্বাস সৃষ্টি কৰা নাছিল বা কোনো বাধ্যবাধকতা আৰোপ কৰা নাছিল, আৰু প্ৰকৃততে আৰু আইনত মূল্যায়নকাৰীয়ে তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জনৰ পৰা নিজেই ন্যাসটো সৃষ্টি কৰিছিল; সেয়েহে, মূল্যাঙ্কনকাৰীয়ে তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন হিচাপে প্ৰাপ্ত কৰাৰ লগে লগে পৰিমাণটোৱে কৰ আকৰ্ষণ কৰিছিল, আৰু ইয়াৰ ভৱিষ্যতৰ গন্তব্য স্থান বা আবেদন কৰ ৰখাৰ উদ্দেশ্যে অপ্ৰাসংগিক আছিল। আপীল সহকাৰী আয়ুক্তৰ আদেশৰ পৰা দিল্লী শাখাৰ আয়কৰ আপীল ন্যায়াধিকৰণলৈ অতিৰিক্ত আপীল কৰা হৈছিল। আমি বৰ্তমানে ন্যায়াধিকৰণে বিচাৰি পোৱা তথ্যবোৰ উল্লেখ কৰিম, কিন্তু পোৱা তথ্যবোৰৰ পৰা আহৰণ কৰা ইয়াৰ সিদ্ধান্ত নিম্নলিখিত শব্দবোৰত প্ৰকাশ কৰা হৈছিল : "এই ক্ষেত্ৰত উপাৰ্জন কোনো পৰ্যায়ত মূল্যায়নকাৰীৰ ওচৰত উদ্ভৱ হোৱা নাছিল। মূল্যাঙ্কনকাৰীয়ে সংক্ষিপ্ত টো গ্ৰহণ কৰাৰ সময়ত কৰা স্পষ্ট চৰ্তাৱলী মনত ৰাখি এটা স্বেচ্ছামূলক ন্যাস সৃষ্টি কৰা হৈছিল, যিটো হ'ব লাগিছিল আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত ধন ৰখাৰ পিছত লিখিত ৰূপত হ্রাস কৰা হৈছিল। অভিযুক্ত আৰু আন ব্যক্তিসকলৰ পৰা প্ৰাপ্ত পৰিশোধবোৰ ন্যাসৰ হৈ প্ৰাপ্ত কৰা হৈছিল, মূল্যায়নকাৰীয়ে এজন ব্যক্তি হিচাপে তেওঁৰ ক্ষমতাত নহয়। এই দৃষ্টিত, আমি মূল্যায়নৰ পৰা ৩২,৫০০/- টকা ৰ পৰিমাণ বিলোপ কৰোঁ।"

আপীলকাৰীজনে তেতিয়া ন্যায়াধিকৰণৰ আদেশৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা আইনৰ প্ৰশ্নৰ ওপৰত উচ্চ ন্যায়ালয়ত এটা গোচৰ ৰখাৰ বাবে ন্যায়াধিকৰণলৈ গৈছিল। ন্যায়াধিকৰণৰ অভিমত আছিল যে আইনৰ এটা প্ৰশ্ন ইয়াৰ আদেশৰ বাহিৰত উদ্ভৱ হৈছিল, আৰু এই প্ৰশ্নটো ই নিম্নলিখিত চৰ্তাৱলীত প্ৰস্তুত কৰিছিল :

"মূল্যায়নকাৰীয়ে পিছত ১৯৪৫ চনৰ ৬ আগষ্টত তেওঁৰ দ্বাৰা সম্পাদন কৰা ন্যাস দলিলত নিৰ্ধাৰণ কৰা পৰিস্থিতিত প্ৰাপ্ত কৰা ৩২,৫০০/- টকাৰ পৰিমাণ তেওঁৰ হাতত কৰযোগ্য আছিল নে এজন ব্যক্তি হিচাপে তেওঁৰ ক্ষমতাত নহয়, ন্যাসৰ হৈ তেওঁ লাভ কৰা ধন আছিল।"

দেখা গৈছে যে এটা গোচৰ উল্লেখ কৰি ন্যায়াধিকৰণে ৩২,৫০০/- টকা পৰিশোধৰ সময়ত বা আগতে ন্যাসটো সৃষ্টি কৰা হৈছিল নে নাই সেই বিষয়ে এটা অতিৰিক্ত প্ৰশ্ন প্ৰস্তুত কৰিছিল, কিন্তু এই অতিৰিক্ত প্ৰশ্নটো ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা মুখ্য প্ৰশ্নটোত অন্তৰ্ভুক্ত আছিল বুলি মত প্ৰকাশ কৰিছিল। সেই অনুসৰি ভাৰতীয় আয়কৰ আইনৰ ধাৰা ৬৬-ৰ অধীনত উচ্চ ন্যায়ালয়ক এটা গোচৰ কোৱা হৈছিল, আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে ৩ আগষ্ট, ১৯৫৩ তাৰিখৰ ৰায়ৰ দ্বাৰা মূল্যায়নকাৰীৰ সপক্ষে প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰ দিছিল আৰু কয় যে "মূল্যায়নকাৰীয়ে প্ৰাপ্ত কৰা ৩২,৫০০/- টকা তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন হিচাপে প্ৰাপ্ত কৰা নাছিল কিন্তু তেওঁৰ ব্যক্তি হিচাপে নহয়, ন্যাসৰ হৈ প্ৰাপ্ত কৰা হৈছিল।" আপীলকাৰীজনে তেতিয়া উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ গৈছিল আৰু এই ৰায়ত আগতে উল্লেখ কৰা সক্ষমতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰিছিল।

আমি বৰ্তমান মূল্যায়নকাৰীৰ দ্বাৰা ৩২,৫০০/- টকাৰ পৰিমাণ প্ৰাপ্ত কৰাৰ সন্দৰ্ভত ন্যায়াধিকৰণে পোৱা তথ্যবোৰ উল্লেখ কৰিম, যাৰ পৰা ন্যায়াধিকৰণে ইয়াৰ অনুমান উলিয়াইছিল। কিন্তু ন্যায়াধিকৰণৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে উত্তৰ দিয়া প্ৰশ্নটো আছিল, ১৯৪৫ চনৰ ৬ আগষ্ট তাৰিখৰ ন্যাস দলিলত নিৰ্ধাৰিত পৰিস্থিতিত, মূল্যায়নকাৰীয়ে প্ৰাপ্ত কৰা ৩২,৫০০/- টকাৰ পৰিমাণ তেওঁৰ হাতত পেছাদাৰী উপাৰ্জন আছিল নেকি। সেয়েহে, প্ৰথমে ন্যাসৰ দলিলত থকা আবৃত্তিবোৰ উল্লেখ কৰা উচিত। উত্তৰদাতাই ন্যাসৰ দলিলত কৈছিল যে তেওঁ যোৱা কেইবছৰমানৰ পৰা তেওঁৰ আইনী অনুশীলন "হ্ৰাস" কৰিছে আৰু কৰ আৰু দাতব্য পৰিশোধৰ বাবে জুন ১৯৪৪-ৰ পিছত প্ৰাপ্ত কৰা তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন সংৰক্ষিত ৰাখিছে। তাৰ পিছত তেওঁ এইদৰে কৈছিল: "সেই অনুসৰি, মই সেই বিষয়ে কাম কৰি আহিছোঁ। ফাৰুখনগৰ, জিলা গুৰগাঁও গোচৰ, ক্ৰাউন বনাম চুতন লাল আদিত, আত্মীয় আৰু অভিযুক্তসকলে ইয়াৰ বিচাৰৰ সময়ত মোৰ দ্বাৰা গোচৰটো পৰিচালনা কৰাৰ তীব্ৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল। অৱশেষত তেওঁলোকৰ অধ্যৱসায় আৰু প্ৰতিশ্ৰুতি যে তেওঁলোকে মোক দাতব্য উদ্দেশ্যৰ বাবে ৪০,০০০/- টকা প্ৰদান কৰিব আৰু মই এটা ৰাজহুৱা দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰিম যাৰ ভিতৰত মই গোচৰটো পৰিচালনা কৰিবলৈ সন্মত হৈছিলোঁ। গোচৰটো এতিয়া শেষ হৈছে। অভিযুক্ত আৰু তেওঁলোকৰ আত্মীয়সকলে মোক দান-বৰঙণি আৰু এটা ন্যাস সৃষ্টি কৰাৰ বাবে ৩২,৫০০/- টকা দিছে। উক্ত পৰিমাণটো বেংকত জমা কৰা হৈছে। যদি তেওঁলোকে আন কোনো পৰিমাণ পৰিশোধ কৰে সেইটোও ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ব। সেই অনুসৰি, মই নিম্নলিখিত চৰ্তবোৰৰ সৈতে আৰু উক্ত পৰিমাণ আৰু আন যিকোনো পৰিমাণৰ সৈতে এই ন্যাস সৃষ্টি কৰোঁ যাক পিছত উপলব্ধি কৰিব পাৰি বা ন্যাসত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি ; " (তাৰ পিছত ন্যাসৰ নাম আৰু উদ্দেশ্য আদি অনুসৰণ কৰিছিল)। ন্যায়াধিকৰণে উত্তৰদাতাৰ মন্তব্য শুদ্ধ বুলি স্বীকাৰ কৰিছিল যে তেওঁ প্ৰথমতে ফাৰুখনগৰ গোচৰৰ চমু কথাটো গ্ৰহণ কৰিবলৈ অনিচ্ছুক আছিল; তাৰ পিছত তেওঁক বাৰ (উকীল)ৰ কিছুমান সদস্য আৰু কিছুমান প্ৰভাৱশালী স্থানীয় লোকৰ অনুৰোধত ইয়াক গ্ৰহণ কৰিবলৈ প্ৰেৰিত কৰা হৈছিল, উত্তৰদাতাই কোৱাৰ দৰে, সেই গোচৰটোৰ অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলে উত্তৰদাতাই সৃষ্টি কৰিব লগা এক দাতব্য ন্যাসৰ বাবে ৪০,০০০/- টকা প্ৰদান কৰিব। অৱশেষত, অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলৰ দ্বাৰা বা হৈ ৩২,৫০০/- টকা পৰিশোধ কৰা হৈছিল, আৰু ন্যায়াধিকৰণে কোৱাৰ দৰে, উত্তৰদাতাই ৬ আগষ্ট, ১৯৪৫ তাৰিখৰ ন্যাস দলিলৰ দ্বাৰা এক দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰিছিল, যিবোৰৰ ওপৰত আমি ওপৰত উদ্ধৃত কৰিছোঁ।

আমাৰ সন্মুখত প্ৰশ্নটো হ'ল ন্যায়াধিকৰণে পোৱা ওপৰোক্ত তথ্যবোৰৰ পৰা সঠিক আইনী অনুমান কি। ন্যায়াধিকৰণ আৰু উচ্চ ন্যায়ালয় দুয়োটাই অনুমান কৰিছে যে মূল্যায়নকাৰীক ধন পৰিশোধ কৰা ব্যক্তিসকলৰ দ্বাৰা এটা দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰা হৈছিল, আৰু মূল্যায়নকাৰীয়ে ৬ আগষ্ট, ১৯৪৫ তাৰিখৰ ন্যাসৰ দলিলৰ অধীনত যি কৰিছিল সেয়া আছিল ন্যাসৰ চৰ্তাৱলী

লিখালৈ হ্রাস কৰা। সেয়েহে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে *ৰাজা বেজয় সিং দুধুৰিয়া বনাম আয়কৰ আয়ুক্ত, বেংগল*(^১) ত অন্তঃপৰিষদে নিৰ্ধাৰণ কৰা নীতিপ্ৰয়োগ কৰে আৰু লক্ষ্য কৰে যে ধন পৰিশোধ কৰা ব্যক্তিসকলৰ দ্বাৰা মূল্যাঙ্কনকাৰীৰ ওপৰত আৰোপ কৰা অতিৰিক্ত দায়বদ্ধতাৰ দ্বাৰা, ৩২,৫০০/- টকাৰ পৰিমাণ কেতিয়াও মূল্যায়নকাৰীৰ উপাৰ্জন নহয়; আৰু পৰিমাণটো পৰিশোধ কৰাৰ লগে লগে ন্যাসৰ সম্পত্তি হৈ পৰিছিল, মূল্যাঙ্কনকাৰীয়ে তেওঁৰ উপাৰ্জনৰ কিছু অংশ প্ৰয়োগ কৰাৰ কোনো প্ৰশ্নই নাছিল।

আপীলকাৰীৰ হৈ এইটো দাবী কৰা হৈছে যে ন্যায়াধিকৰণ আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে যি অনুমান আনিছিল সেয়া সঠিক আইনী অনুমান নহয় যি টো পোৱা তথ্যৰ পৰা প্ৰবাহিত হয়, আৰু বিজ্ঞ মহান্যায়বাদীৰ মতে যি আপীলকাৰীৰ বাবে উপস্থিত হৈছিল, সঠিক আইনী অনুমান টো হ'ল যে মূল্যায়নকাৰীয়ে তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন হিচাপে এই পৰিমাণটো প্ৰাপ্ত কৰিছিল যাৰ সন্দৰ্ভত তেওঁ পিছত আগষ্ট ৬, ১৯৪৫ তাৰিখৰ ন্যাস দলিলৰ জৰিয়তে এটা ন্যাস সৃষ্টি কৰিছিল। তেওঁ দাখিল কৰিছে যে ধন পৰিশোধ কৰা ব্যক্তিসকলৰ দ্বাৰা মূল্যাঙ্কনকাৰীৰ ওপৰত কোনো দায়িত্ব বা কোনো আইনী বাধ্যবাধকতা আৰোপ কৰা হোৱা নাছিল, যি সময়ত ধন প্ৰাপ্ত হৈছিল, যি পৰিমাণটো মূল্যায়নকাৰীৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন হোৱাত বাধা দিছিল। তেওঁ লগতে দাবী কৰিছে যে আনকি এটা ন্যাসৰ অস্তিত্বেও কোনো পাৰ্থক্য নকৰে, যদিহে এইটো ধৰি ৰাখিব নোৱাৰি যে মূল্যাঙ্কনকাৰীৰ হাতত পেছাদাৰী উপাৰ্জন হোৱাৰ আগতে ধনখিনি সেই ন্যাসলৈ সলনি কৰা হৈছিল।

আমি ভাবো যে এই ক্ষেত্ৰত উত্থাপিত প্ৰশ্নটো অতি চমু উত্তৰৰ দ্বাৰা নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি, আৰু সেই উত্তৰটো হ'ল ন্যায়াধিকৰণে পোৱা তথ্যবোৰৰ পৰা সঠিক আইনী অনুমান হৈছে যে মূল্যাঙ্কনকাৰীক পৰিশোধ কৰা ৩২,৫০০/- টকাৰ পৰিমাণ আছিল তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন যেতিয়া ইয়াক পৰিশোধ কৰা হৈছিল আৰু সেই সময়ত ন্যাসৰ প্ৰকৃতিৰ ওপৰত কোনো বিশ্বাস বা বাধ্যবাধকতা সৃষ্টি কৰা হোৱা নাছিল, আৰু যেতিয়া মূল্যায়নকাৰীয়ে ১৯৪৫ চনৰ ৬ আগষ্টৰ ন্যাস দলিলৰ দ্বাৰা এটা ন্যাস সৃষ্টি কৰিছিল, তেতিয়া তেওঁ তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জনৰ কিছু অংশ ন্যাস সম্পত্তি হিচাপে প্ৰয়োগ কৰিছিল। যদি আমি ইয়াক ধৰি ৰাখিছো তেনেহ'লে *বেজয় সিং দুধুৰীয়াৰ গোচৰত* (^১) অন্তঃপৰিষদে নিৰ্ধাৰণ কৰা নীতিৰ কোনো প্ৰয়োগ নাই। উচ্চ ন্যায়ালয়ে লক্ষ্য কৰা অনুসৰি, এইটো সঁচা যে অভিপ্ৰায় দেখুৱাবলৈ পৰ্যাপ্ত যিকোনো ভাষাৰ দ্বাৰা এটা ন্যাস সৃষ্টি কৰা হ'ব পাৰে আৰু কোনো কাৰিকৰী শব্দৰ প্ৰয়োজন নাই। আনকি শব্দৰ ব্যৱহাৰৰ দ্বাৰা ও এটা ন্যাস সৃষ্টি হ'ব পাৰে যিবোৰ মুখ্যতঃ চৰ্তৰ শব্দ, কিন্তু এনে শব্দবোৰে কেৱল "য"ত ন্যাসৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে, অৰ্থাৎ য'ত উপহাৰৰ বিষয়বস্তু প্ৰয়োগ কৰিব লগা কামৰ পৰা স্বতন্ত্ৰ উদ্দেশ্য আছে আৰু সেই উদ্দেশ্যবোৰ পূৰণ কৰাৰ বাবে কৰা কামৰ ওপৰত এক বাধ্যবাধকতা আছে।" ন্যায়াধিকৰণৰ ফলাফলে স্পষ্টভাৱে দেখুৱাইছে যে যিসকল ব্যক্তিয়ে ৩২,৫০০/- টকা পৰিশোধ কৰিছিল তেওঁলোকে ন্যাস বা বাধ্যবাধকতা সৃষ্টি কৰা এক আৱশ্যকীয় প্ৰকৃতিৰ কোনো শব্দ ব্যৱহাৰ কৰা নাছিল। তেওঁলোকে ফাৰুখনগৰ গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত মূল্যায়নকাৰীৰ সেৱা পাবলৈ উদ্বিগ্ন আছিল; মূল্যায়নকাৰীজনে প্ৰথমতে তেওঁৰ সেৱা দিবলৈ অনিচ্ছুক আছিল আৰু পিছত তেওঁ প্ৰস্তাৱ দিছিল যে ফাৰুখনগৰ গোচৰত অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলক ৰক্ষা কৰাৰ বাবে তেওঁক পৰিশোধ কৰা ধনৰ পৰা তেওঁ নিজেই এটা দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰিব। ১৯৪৫ চনৰ ৬ আগষ্টৰ ন্যাস দলিলত দিয়া বিবৃতিৰ দ্বাৰা স্থিতিটো কোনো সন্দেহৰ বাহিৰত স্পষ্ট কৰা হৈছে। মূল্যায়নকাৰীজনে ইয়াত কৈছিল যে তেওঁ কৰ আৰু দাতব্য পৰিশোধৰ বাবে জুন ১৯৪৪-ৰ পিছত প্ৰাপ্ত অধিবক্তা হিচাপে তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন সংৰক্ষণ কৰি আছিল আৰু সেই অনুসৰি, যেতিয়া তেওঁ ফাৰুখনগৰ গোচৰত তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন লাভ কৰিছিল তেতিয়া তেওঁ এনেদৰে প্ৰাপ্ত ধনৰ পৰা

এটা দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰিছিল। ন্যাসৰ দলিলত স্পষ্ট বিবৃতি, ন্যায়াধিকৰণে শুদ্ধ বুলি স্বীকাৰ কৰা এক বিবৃতি হৈছে যে মূল্যায়নকাৰীয়ে কিছুমান চৰ্ত আদিৰ ওপৰত ন্যাস সৃষ্টি কৰিছিল। এইটো ক'তো কোৱা হোৱা নাই যে যিসকল ব্যক্তিয়ে ধন পৰিশোধ কৰিছিল তেওঁলোকে এটা ট্ৰাষ্ট সৃষ্টি কৰিছিল বা মূল্যায়নকাৰীৰ ওপৰত আইনীভাৱে বলবৎ কৰিব পৰা বাধ্যবাধকতা আৰোপ কৰিছিল। আনকি তেওঁৰ শপতনামাত মূল্যায়নকাৰীয়ে কৈছিল যে "এইটো সন্মত হৈছিল যে অভিযুক্তজনে এক দাতব্য ন্যাসৰ বাবে ৪০,০০০/- টকা প্ৰদান কৰিব যিটো মই তেওঁলোকক প্ৰতিৰোধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সৃষ্টি কৰিম, এক সম্পূৰ্ণ স্পষ্ট আৰু স্পষ্ট বুজাবুজিৰ ওপৰত যে ধনখিনি কোনো ব্যক্তিগত আৰু ব্যক্তিগত উদ্দেশ্যৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা নহ'ব।" আনকি এই শপতনামাত কোনো পৰামৰ্শ নাই যে যিসকল ব্যক্তিয়ে ধন পৰিশোধ কৰিছিল তেওঁলোকে ন্যাস সৃষ্টি কৰিছিল বা মূল্যায়নকাৰীৰ ওপৰত কোনো বাধ্যবাধকতা আৰোপ কৰিছিল। এইটো মূল্যায়নকাৰীৰ নিজৰ স্বেচ্ছামূলক আকাংক্ষা আছিল যে তেওঁ ফাৰুখনগৰ গোচৰত অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলক বক্ষা কৰাৰ বাবে তেওঁক পৰিশোধ কৰা মাচুলৰ পৰা এটা ন্যাস সৃষ্টি কৰিব। মূল্যায়নকাৰীৰ এনে স্বেচ্ছাই কৰা আকাংক্ষাই কোনো বিশ্বাস সৃষ্টি কৰা নাছিল, বা ই কোনো আইনীভাৱে বলবৎ কৰিব পৰা বাধ্যবাধকতাৰ জন্ম দিয়া নাছিল। পৰিস্থিতিত আপীল সহকাৰী আয়ুক্তজনে সঠিকভাৱে আঙুলিয়াই দিছিল যে "যদি অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলে তেওঁলোকক আপীলকাৰীৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা পেছাদাৰী সাহায্যৰ স্মৃতিত এক দাতব্য ন্যাস গঢ়ি তুলিবলৈ সংকল্প লৈছিল আৰু সেই উদ্দেশ্যৰ বাবে তেওঁক পৰিশোধ কৰা ধনৰ বাবে মূল্যায়নকাৰীক ন্যাসৰক্ষী বনাইছিল, তেন্তে সম্ভৱতঃ এইটো যুক্তি দিব পাৰি যে পৰিশোধ কৰা ধন দাতব্য সংস্থাৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল কিন্তু ইয়াৰ কোনো ইঙ্গিত পোৱা নাছিল।" আমাৰ মতে আপীল সহকাৰী আয়ুক্তৰ দ্বাৰা লোৱা দৃষ্টিভংগী সঠিক দৃষ্টিভংগী আছিল। মূল্যায়নকাৰীয়ে প্ৰাপ্ত কৰাৰ সময়ত ধনখিনি তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন আছিল, যদিও মূল্যায়নকাৰীয়ে আগতে তেওঁৰ দ্বাৰা প্ৰাপ্ত কৰা ধনৰ পৰা এটা দাতব্য ন্যাস সৃষ্টি কৰাৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল। এবাৰ এইটো গৃহীত হলে, যে পৰিমাণটো তেওঁৰ পেছাদাৰী উপাৰ্জন হিচাপে প্ৰাপ্ত কৰা হৈছিল, মূল্যায়নকাৰীয়ে ইয়াৰ ওপৰত কৰ পৰিশোধ কৰিবলৈ স্পষ্টভাৱে দায়বদ্ধ। আমাৰ মতে উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰা প্ৰশ্নটোৰ সঠিক উত্তৰ হৈছে যে মূল্যায়নকাৰীয়ে প্ৰাপ্ত কৰা ৩২,৫০০/- টকাৰ পৰিমাণ তেওঁৰ হাতত পেছাদাৰী আয় কৰযোগ্য আছিল।

উত্তৰদাতাৰ বাবে বিজ্ঞ পৰামৰ্শদাতাই আমাক কেইবাটাও সিদ্ধান্ত প্ৰেৰণ কৰিছে য'ত *বেজয় সিং দুধুৰীয়াৰ গোচৰত* (১) নিৰ্ধাৰিত নীতি প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল, আৰু দাবী কৰিছে যে য'ত মূল্যায়নকাৰীৰ হাতত উপাৰ্জন হোৱাৰ আগতে এক অতিৰিক্ত শিৰোনাম বা বাধ্যবাধকতাৰ ফলস্বৰূপে ৰাজহৰ পৰা এক পৰিমাণ আৱণ্টন কৰা হয়, আৱণ্টনটো আদালতৰ আদেশ, মধ্যস্থতা ৰায় বা আনকি ইচ্ছা বা দলিলৰ ব্যৱস্থাৰ ফলাফল হ'ব পাৰে। আমি যি সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছোঁ তাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত, নিৰ্ভৰ কৰা সিদ্ধান্তবোৰে কোনো সহায় কৰিব নোৱাৰে আৰু সেইবোৰ বিবেচনা কৰাটো অপ্ৰয়োজনীয়। আমাৰ সিদ্ধান্ত হৈছে যে যেতিয়া তেওঁ ৩২,৫০০/- টকা প্ৰাপ্ত কৰিছিল সেই সময়ত মূল্যায়নকাৰীৰ ওপৰত কোনো অতিৰিক্ত বাধ্যবাধকতা আৰোপ কৰা হোৱা নাছিল।

সেই অনুসৰি, আমি এই আপীলৰ অনুমতি দিওঁ আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায় আৰু আদেশ আঁতৰাই ৰাখোঁ। প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰ আপীলকাৰীৰ পক্ষত, অৰ্থাৎ মূল্যায়নকাৰীয়ে প্ৰাপ্ত কৰা ৩২,৫০০/- টকা তেওঁৰ হাতত কৰযোগ্য পেছাদাৰী আয় আছিল। আপীলকাৰীজন তেওঁৰ ব্যয়ৰ অধিকাৰী হ'ব।

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

@ @ @ @ @ @ @ @ @ @